

Nya F-gasförordningen nu godkänd

Förslaget om ny F-gasförordning som vi tidigare berättat om i denna spalt är nu slutligen godkänt av EU-parlamentet med överväldigande majoritet (1). Inga ytterligare ändringar i texten tycks ha gjorts jämfört med förslaget som presenterades i oktober efter långa förhandlingar, förutom vissa förtydliganden. Ett beslut måste också tas av ministerrådet och detta förväntas ske den 29 januari. Därefter publiceras texten i EUs officiella tidning och träder därmed i kraft (förväntas ske i mars).

Även om texten nu är godkänd och känd så återstår fortfarande frågor om hur texten ska tolkas i vissa speciella fall. Europeiska värmepumporganisationen EHPA, anordnade nyligen ett webinarium där representanter för kommissionen (DG Clima) redogjorde för den nya förordningen och också svarade på frågor från deltagarna. Vi noterade från mötet att tilldelningen av köldmediekvoter för de närmaste åren inte förutsågs ge brist på köldmedier eftersom flera aktörer redan annonserat att de ska övergå till naturliga medier. Man påpekade också att det behövs ytterligare regelverk för att förordningen ska få avsedd effekt. Något av det första man kommer att arbeta med är utformningen av kraven för certifiering och träning för att så snabbt som möjligt få fram tekniker som har behörighet att installera och serva system med naturliga medier. (Som nämndes i förra spalten kommer nuvarande certifiering att fortsätta gälla för de områden de täcker idag, men alltså inte för naturliga (brännbara) köldmedier).

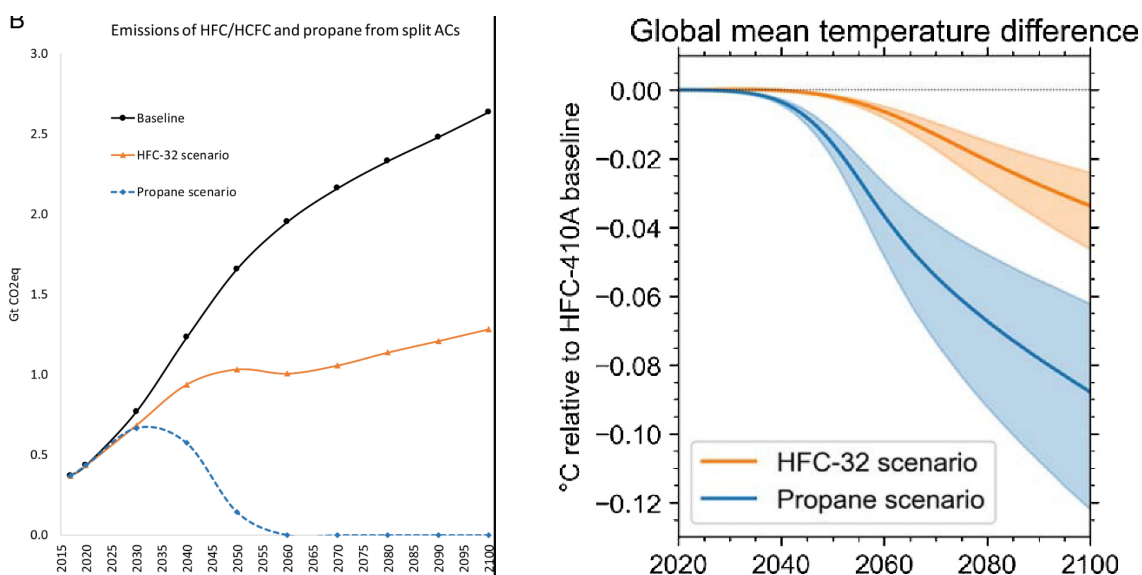
När det gäller tolkning av F-gasförordningen så påpekade kommissionens representanter att det bara är EU-domstolen som kan göra de slutgiltiga tolkningarna. Med detta sagt, så försökte de ändå svara på åhörarnas frågor. Här är ett axplock (något omformulerat):

- Fråga: Hur definieras maximal kapaciteten för en anläggning?
 - DG Clima: Bör definieras utifrån nominell kapacitet för den huvudsakliga funktionen, värme eller kyla. I Ecodesign-lagstiftningen finns detta redan definierat.
- Fråga: Det finns system som är kopplade till både luft och vatten. Ska de betraktas som luft/luft eller som luft/vatten?
 - DG Clima: Detta får nog avgöras från fall till fall. Sannolikt blir det oftast luft/luft.
- Fråga: Enligt regelverket finns undantag från förbudet mot installation av viss typ av utrustning för reservdelar. Hur definieras en reservdel? Kan en ute-del eller inne-del av en split-enhet ses som en reservdel?
 - DG Clima: Vi ser detta som delar av systemet, inte som reservdelar.
- Fråga: Multi-split system är mycket vanliga i t.ex. Spanien. I dessa fall tillåter inte bygglagstiftningen installation av (brännbara) A3 köldmedier. Vad ser ni för lösning? Och vem ska ta ställning till om installationen kan anses säker?
 - DG Clima: Regelverket i F-gas förordningen är tydligt, nu behöver vi se över hur det ska tillämpas. Det finns i förordningen möjligheter till undantag i vissa fall. Det är brukaren/ägaren som är ansvarig och måste kunna visa att anläggningen uppfyller alla krav.
- Fråga: Innebär detta att det behövs en individuell bedömning i varje enskilt fall vad som är tillåtet?
 - DG Clima: Undantaget är specifikt för platsen för installationen. Utrustning med hög GWP-köldmedier får bara installeras om det är enda lösningen. Det är alltid svårt när nya regelverk introduceras. Vi kommer att behöva lite flexibilitet i början och så

småningom kan det bli skärpningar och tydligare regler för hur reglerna ska tolkas och när undantagen ska gälla.

Vi kommer säkert att få anledning att återkomma till hur det nya regelverket ska implementeras och tolkas. Rent allmänt kommer den nya förordningen inom en tioårsperiod att innebära en övergång till naturliga medier i alla mindre system (under 12 kW). För större system kommer F-gaser med låga GWP (under 150) att kunna användas även i framtiden. Detta innebär att vi måste lära oss hantera mer eller mindre brännbara köldmedier (med undantag av CO₂).

Att utfasningen av F-gaser verkligen kan ha en effekt på klimatet visades nyligen i en artikel i den välkända vetenskapliga tidskriften PNAS (2). Studien behandlar utsläpp enbart från små luft-luft enheter (split-AC). Antalet sådana enheter förväntas öka mycket kraftigt under innevarande århundrade, delvis på grund av ökad levnadsstandard i varma delar av världen, men också på grund av de ökande temperaturerna. Vänstra delen av Fig 1 visar hur utsläppen förväntas utvecklas i tre olika scenarier. Det högre alternativet, Baseline, motsvarar fortsatt användning av R410A i split-system, mellanalternativet visar utvecklingen vid övergång till R32 och det lägsta alternativet är prognosen om luft-luft enheter övergår till att använda propan som köldmedium. Effekten av dessa utsläpp på temperaturen visas i högra delen av diagrammet, där nollnivån motsvarar fortsatt användning av R410A. Som framgår skulle en övergång till propan ge mellan 0,06 och 0,12 graders lägre temperaturhöjning jämfört med fortsatt användning av R410A.

Figur 1. Vänster: Utsläpp av köldmedier i tre olika scenarier, från luft-luft AC, uttryckt i Gigaton koldioxidekvivalenter. Höger: Förändring i jordens medeltemperatur med övergång till R32 respektive till propan, jämfört med användning av R410A.

Källor:

1. <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20240112IPR16757/reducing-emissions-from-fluorinated-gases-and-ozone-depleting-substances>
2. [The key role of propane in a sustainable cooling sector | PNAS](https://www.pnas.org/doi/10.1073/pnas.2206131119)
<https://www.pnas.org/doi/10.1073/pnas.2206131119>